

ВАРНЕНСКИ *Муж* КОРЕНЯКЪ

◆ Орган на Културно-Просвѣтното Икономическо Дружество „Варненски Кореняк“ ◆ Гл. редакторъ: Г. АНГЕЛОВЪ

Год. абонаментъ 30 лв.
Излиза двуседмично

Редакция и администрация въ клуба
— Варна, „6-й Септемврий“ № 29

Обявления се приематъ
по споразумение

Варненци обичайте града си и работете за неговото преуспѣване!

Проф. Ц. Калянджисъ

ОТЪ КОГА И КАКЪ ПОМНЯ ВАРНА

Побългаряването на гр. Варна, както и на много вътрешни градове, се дължи на прииждането на чисти български елементи отъ вътрешността на страната още къмъ началото на XIX вѣкъ. Така следъ похода на Дибича много българи отъ Тракия, (Ямболско), се преселватъ въ Бесарабия; обаче нѣкой отъ тѣхъ, недоволни отъ климатическия и други условия, се връщатъ обратно и се установяватъ въ Варна и други по-буди въ стопанско отношение центрове. Такъвъ е случая, напримѣръ, съ дѣдото на сегашния адвокатъ г-нъ Жеко Жековъ, бившъ варненски кметъ и пръвъ инициаторъ за построяването на сегашния театъръ. Бащата на г-нъ Ж. Жековъ—Янаки Жековъ, който е билъ виденъ манифактурджия въ турско време, е единъ отъ главнитѣ будители на българщината въ Варна. Негови съратници сж били Ангелъ Господиновъ, Сава Георгиевичъ, Велико Христовъ, Янко Славчевъ, Димитър Червенковъ, Василь Табаковъ, Доммузиевъ и др. видни тогавашни търговци, нѣкой отъ които продължиха стопанската си и обществена дейностъ и следъ освобождението. На общественъ духъ на тѣзи хора се дължи откриването на Първото училище и на първата българска църква. Тѣ сж виновници за издигането на сегашната съборна църква и за възрожденския духъ на по-новото поколение въ варненската пияца. Тѣхнитѣ истински наследници въ стопанско и обществено отношение бѣха Тони Петровъ, Андонъ Патамански, Георги Желевъ, Бр. Гиневи и др. Нѣкой отъ близкитѣ, чисто български села, като, напримѣръ, Николаевка и Девня сж дали сжщо живи елементи за побългаряването на стопанска Варна. Тѣзи еснавско-тъговски среди излъчиха и първитѣ кметове на Варна, съ изключение на Колони, който, като дошълъ отъ Ромжия, имаше за него време по-широкъ погледъ върху народнитѣ и стопанскитѣ въпроси, а сжщо и върху градоустройството.

Пръвъ кметъ на Варна бѣше дѣдо Велико Христовъ (отъ

1 декемврий 1878 до 21 ноемврий 1879), който поради ангираната му въ търговската работа, не можа да остави дълбоки следи въ управлението на общината. Иначе неговата личностъ, като стопански деецъ съ широкъ размѣхъ, до стигащъ до Лондонъ, гдѣто основа още въ турско време своя контора и съ проектитѣ си да доставя наедно кафе чакъ отъ Бразилия, гдѣто бѣ изпратилъ най-големия си синъ дѣдо Велико бѣша централната фигура на българското търговско съсловие въ Варна Той се счита и за основателъ на параконното дружество, идеята за която се обмисляше отъ него и отъ нѣкой други варненци още презъ 1880 година.

Дълбоки следи като кметъ съ културни схващания нуждитъ на града, остави Колони, който, преди идването си въ Варна, бѣ живѣлъ въ Сърбия и особено въ Букуеецъ. Следъ освобождението той се преселва въ Варна, като донесе едно значително състояние, което по снѣне вложи въ една мелница въ Гебедже, подарена впоследствие отъ него на варненската митрополия. Колони бѣши избранъ на два пѣти за кметъ (отъ 20 май 1881 до 19 априлъ 1885 г. и отъ 16 октомврий 1890 до 31 декемврий 1897 г.) Нему се дължи първоначално планирането на гр. Варна, построяването на много отъ днешнитѣ училища и направата на сегашната градска градина гдѣто въ 80-тѣ години ставаха разнитѣ митинги, между който и такива за обединението на сѣверна България.

Следъ Колони голѣми заслуги като кметъ, както спомнахме въ предишната статия (гл. бр. 5 отъ 3 Ян.) има Кр. Мирски, който бѣше избранъ на два пѣти (16 априлъ 1881 до 15 декемврий 1890 и отъ 20 септемврий 1905 до 23 августъ 1906 год.) Обаче и до кметуването си Мирски игра голѣма роль въ града като общественикъ, но вече отъ новъ калибъръ; съ литературна и училищна школовка, силно проникната съ традициитѣ на освободителската епоха; като представителъ на либералнитѣ течения въ страната, оформенъ (Следва на II стр.)

А. К. Бочевъ

ВЪ НАЧАЛОТО НА НОВАТА 1940 ГОД.

Прието е да се прави равностѣтка за отиващата си година. Длъжностъ е да се хвърли макаръ и бегълъ погледъ върху изминатия пѣтъ. Това прави всѣки разуменъ човѣкъ въ частнитѣ си животъ, това прави и добриятъ общественикъ за народополезната работа, която е извършилъ.

Проявитѣ, отъ какъвто характеръ и да сж тѣ, добиватъ своето истинско осветление и реална стойностъ, смо когато се разглеждатъ въ връзка съ преживяния моментъ. Откъснати отъ тази основна необходимостъ при определяне тѣхната полезностъ или вредностъ тѣ могатъ да изглеждатъ безразлични. Всѣка дейностъ има своето значение въ момента на проявяването ѝ, но нейната истинска висока цена се схваща ясно следъ като времето е отдалечило ценителя отъ нея. Тѣ както разстоянието дава възможностъ на наблюдателя да включи въ обектива високитѣ върхове на съзерцаваната картина. За голѣмитѣ събития най-справедлива и вѣрна атестация дава историята, а за малкитѣ е достатъчно тѣ само да сж минали вече.

Настоящитѣ редове целятъ да предизвикатъ една обективна преценка на обществената дейностъ въ нашия градъ, проявена презъ изтеклата 1939 година.

Безъ подробности и безъ особено наблюдение, ние идваме въобще до заключението, че всичко се е развивало подъ закона на една всеобща и тежка криза, която характеризира резултатитѣ на една почти безуспѣшна дейностъ и че усилията вече усърдно се насочватъ къмъ възможноститѣ на момента.

При тази печална обстановка, ние желаемъ да събудимъ преди всичко у мѣстнитѣ деятели споменътъ за тѣхната обществена дейностъ презъ изтеклата година, за да бжде тя подхвърлена на обективна преценка, най-напредъ отъ самитѣ тѣхъ. Като се отбележатъ добритѣ начинания, положението е да се насърчатъ и като се почерпи възможната поука — съ по-голѣма енергия и енту-

Цонко Ханджисъ

Граждански дългъ

Решавайки да нахвърлимъ настоящитѣ редовеспомняме си за една хумореска подъ надсловъ „Дай държаво!“ помѣстена въ страницитѣ на в. Зора въ която автора по единъ твърде характеристиченъ начинъ усмиваше българското въчно искане за всичко отъ държавата. Тази наша национална слабостъ ние сж щата упоритостъ проявяваме и къмъ общинитѣ си. Колко хубаво би било, ако упоритостта си проявяваме и къмъ гражданскитѣ си задължения.

По кафенета и кръчми, по магазини улици, по градини и лозя и изобщо на вредъ никогато не ще чуйте разговори на тема какво е длъженъ да направи гражданина въ помощъ на общината си, а винаги все критики и укори, че общината не е извършвала това или онова.

Колкото и да е скръбно но не може да не се признае, че мнозинството граждани съзнателно или несъзнателно често пѣти вредятъ на правилния вървежъ на общинскитѣ работи, като подъ разни форми прикриватъ своя саботажъ или своето зломислие.

Ние забравяме, че ръководителитѣ и гении да бждатъ не сж въ състояние, по много причини, да извършатъ освенъ прѣката си длъжностъ още и онова, което е длъжностъ на всѣки отдѣленъ гражданинъ.

Кой не е чувалъ или не е билъ свидетелъ на случаи, когато въ време на нѣкой епидемия, граждани да укриватъ болнитѣ си безъ да трепне съвестта имъ, че тѣ ще станатъ агенти за разпространение

нието на епидемията, която често пѣти взема и жертви? И колко малко е, покрай нежежитѣ граждани тове безсръждство се върши и не въ малко случаи отъ хора изъ интелигентни среди.

А какво да се каже за она първобитенъ инстинктъ за унищожаване съ жестокостъ много обществени ценности за които сж били потрѣбни дни или години да се създадатъ и да се изразходватъ грамадни парични срѣдства?

Чувството къмъ ценение на общественъ имотъ — въ какъто и форма да бжде — е той още въ своя зародишъ за разбиранията на мнозина граждани, та когато даденъ общественъ имотъ се руши отъ злосторици или се руши случайно предъ тѣхнитѣ очи, тѣ съ отминаватъ по пѣтя безъ да трепне инай малко съвестта имъ и безъ да реагиратъ преди злосторника или пѣкъ да съобщатъ на надлежнитѣ отговорни мѣста.

Повреденъ пожаренъ кранъ, открита яма отъ дѣждове или други причини, съборена ограда на общественъ имотъ ограбване на посъждения отъ обществено мѣсто, безразборно в срамно изхвърляне на смѣтъ изъ улицитѣ и пр. и пр. това може редъ дни да става и се върши, но малцина сж който сж изпълнятъ гражданскитѣ си дългъ, като избиратъ какъвто и да е начинъ и съобщатъ на надлежнитѣ мѣста за вземане на съответнитѣ и своевременни мѣрки.

Най тъжното въ такива случаи е да се наблюдава какъ хора съ претенции да познаятъ значението и силата на законитѣ и заповѣди първи да ставатъ тѣхни най-груби нарушители и неизпълнители. Нѣма съмнение, че примѣрътъ на такива хора действа заразително върху душата на обикновенното гражданство.

На пръвъ погледъ може никому да се стори твърде най-но, но ние мислимъ, че би се получили отлични резултати, ако въ учебницитѣ по гражданско учение се открие единъ специаленъ и повъзможност по-обширенъ отдѣлъ чрезъ даване познания въ който да се

(Следва на III стр.)

сизъмъ да се заработи смѣло по спасителния пѣтъ за свѣтлото бждаще на нашия хубавъ градъ.

Въ този моментъ е прието да се отправятъ и пожелания. Ние ги поднасяме, но не за да се запълни една традиция, а за да сж припомнятъ чакащитѣ разрешение голѣми градски задачи, които изискватъ дружитѣ и благородни усилия на всѣки гражданинъ презъ новата година, за да се регистриратъ добри и общополезни резултати.

Проф. П. Калянджиев

Отъ кога и какъ помня Варна

(Продължение отъ 1 стр.)

мени още въ първото учредително събрание, като рѣзка опозиция срещу консерваторитѣ. Наредъ съ политиката Мирски имаше широки разностранни интереси въ областта на стопанството, земедѣлието, литературата и въ даже библиографията. Въ това отношение той имаше много родствени черти съ виднитѣ наши котленски будители, като Раковски, П. Беронъ и др. Мирски е основателя на варненската учебнолюбива дружина, отъ която въ послѣдствие израстна сегашната градска библиотека и читалня.

Известни инициативи, като кметъ, се дължатъ на К. Ранковъ (18 юлий 1894—21 априль 1895 и 13 априль 1899—15 януарий 1901 г.) относно прилагане плана на града, въпреки обструкцията на заинтересовани граждани и посылането на ул. Преславска съ плочета.

Ценна съ своитѣ културни прояви е дейността на единъ отъ най-новитѣ кметове — ония на Ив. Церовъ, комуто се дължи завършването на театралното здание, съ което Варна стана втория градъ въ това отношение следъ София. Само ограниченитѣ материални сръдства на града още пречатъ за да може той въ пълната смисълъ на думата да конкурира съ столицата въ театралното изкуство.

Културния животъ въ Варна въ 80-тѣ години, освенъ въ събранията на учебнолюбивата дружина, се проявява въ току що откритата мжжка гимназия и въ дѣвическото училище (не гимназия) и въ доста ограничения имъ учителски персоналъ. Основни учители имаше само 4-5 души, на чело съ Г. Г. Ранковъ, покойния Божиловъ (по-сетне книжаръ) и доскорошния книжаръ Ивановъ. Първъ директоръ на мжжката гимназия (1872-1879 год.) бѣше Тодоръ Шишковъ, който преди освобождението е билъ учител въ Търново, следъ като е получилъ образованието си въ Франция. Тодоръ Шишковъ е билъ учител и на Ст. Стамбуловъ въ Търново. Отъ неговитѣ уста съмъ чувалъ нелестни отзивы за Стамбулова като ученикъ и какъ той е трѣбвало да го наказва съ бой. Обаче въ тѣзи разкази проличаваха и тен-

денциозността на учителя краенъ русофилъ срѣщу ученика русофобъ. Шишковъ бѣ авторъ на нѣколко учебника по аритметика, по френски езикъ и по граматика, които послужиха твърде много въ доосвободителнитѣ класни училища. Той минаваше и като единъ видъ поетъ — съставялъ на стихотворна сбирка и ако не се лъжа на нѣкои драматически произведения и на повѣстѣта Хубава Недѣлка. Следъ едно или двугодишно директорство въ Варна Шишковъ стана прокуроръ при тогавашния варненския Окръженъ съдъ. Следъ това той заемваше разни длъжности, къмъ сръдѣта на 90-тѣ години почина въ Варна. Първа директорка на дѣвическото класно училище бѣше госпожа Чакалова, вече покойница. Между учителитѣ въ мжжката гимназия ни правѣха впечатление директора Георги Смиловъ, който бѣ свършилъ още преди освобождението технологическия институтъ въ Петербургъ съ златенъ медалъ, за което му е била предложена служба като химикъ въ тогавашната държавна порцеланова мануфактура; обаче, поради родолюбивитѣ си чувства, той се връща отъ Русия и става учител въ Копривчица или Панагюрище, а по-сетне въ Търново, гдето го заваря освобождението. Всички други учители въ него време, освенъ 1—2 души вишесте, бѣха съ сръдно образование; имаше и не завършили гимназия. Иакъвъ бѣше последния ни учител по български езикъ (литература) Ноновъ, когото много обичахме за увлекателния му езикъ и за симпатичното му държане и отношение къмъ ученицитѣ. Характерно бѣше обаче, че въпреки своята ограничена педагогическа и научна подготовка, всички учители работеха надъ себе си и съ това уличаха и самитѣ ученици, между които имаше много възрастни момчета, брадасали още въ IV и V гимназиаленъ класъ. Голѣмъ процентъ отъ ученицитѣ бѣха държавни стипендианти, които получаваха 40 лева месечно; имаше и полустипендианти съ 20 лева. Въ желанието си да организира контрола надъ ученицитѣ дирекцията уреди единъ ресторантъ въ двора на тогавашната гимназия (ул. Па-

нагюрище), обаче тая инициатива скоро се провали, като резултатъ на рѣзни недоразумения между предприемача и директора отъ една страна и ученицитѣ отъ друга. Свърши се съ това, че ученицитѣ включително и стипендиантитѣ, отчасти за да могатъ да разполагатъ свободно съ своитѣ 40 лева, отидоха по разни частни „луканти“, между които бѣ ремираната она на „Шишко“, на мѣстото на Герцевия магазинъ на мусалата. По сжщитѣ причини се провали въ кжсо време и първия ученически пансионъ на Георги Живковъ, за който споменахъ въ предишната статия. На мѣсто да играе роля на възпитателенъ институтъ пансионътъ се превърна въ сборище на необуздани младежи, нѣкои отъ които нощемъ прескачаха презъ прозорцитѣ за да се скитатъ по града. Изобщо тогавашния надрасналъ училищниотъ възраст младежъ, мжчно можеше да се вмѣсти въ рамкитѣ на нѣкаква си дисциплина. Дъже най-сериознитѣ ученици се стремяха къмъ самостоятелъ индивидуализъмъ, доходящъ до разяданост, насърчаванъ и отъ тогавашнитѣ своеобразно разбирали либерални течения.

При 7 класа гимназията ни имаше около 200 ученика, макаръ, че въ Сѣв. България въ него време имаше само 4 гимназии (София, Габрово, Русе и Варна). По произхода ученицитѣ бѣха синове на еснафи и търговци и твърде малко селянчета. Всички ученици имаха крайно ограничени понятия за живота въ сегашната смисълъ на думата, обаче въ множеството си бѣха проникнати съ желанието да се учатъ зарадъ сѣщата наука и знание, безъ да иматъ предвидъ нѣкоя кариера или бждаща специалност. А условията за учене бѣха трудни. Наредъ съ ограниченитѣ материални сръдства, липсата на учебници, поради което господстваха запискитѣ и рускитѣ ръководства и програмитѣ бѣха притоварени, а занятията траеха цѣль денъ и често при 7 дневни часа. Нѣкой предметъ, като дескриптивата, (която се предаваше 3 години — отъ V до VII класъ), се изучаваха повече години и съ повече часове. Благодарение на чехитѣ — учители, чертането бѣше важенъ предметъ, самостоятелно и свързано съ дескриптивата. Това даде възможностъ на много ученици да свършатъ полестно инженерство и архитектура, или, като сръдношколци, да се настанятъ като кондук-

тори и техници въ тогавашнитѣ държавни и общински инженерства.

Въ връзка съ литературната и интересътъ къмъ фолклора, който бѣше завещанъ отъ доосвободителнитѣ писатели (Л. Каравеловъ, Н. Бончевъ, Бр. Миладниви и др.) редица ученици се увличаха отъ поезия, стихотворство и литературни опитѣ, макаръ и българския езикъ тогава да имаше твърде бѣднд книжнина. Поради това, шомъ прочитахъ малкото произведение на Л. Каравеловъ, Н. Бончевъ, Вазова и Цариградскитѣ издания, по-любопытелни тѣ ученици се залавяха за руската литература, включително до Бѣлински и Добролюбовъ. Имаше и такива които закачаха и тогавашната подполна литература, донасяна лесно отъ Одеса чрезъ нѣкой руски емигранти, между които бѣше и нѣкой Пекарски, който сетне се настани въ Ромжния, гдето се прояви съ своята политическа дейностъ като краенъ лѣвичаръ. Нѣкой възрастни другари оподържаха арѣзки съ Пекарски. Между тяхъ бѣше другаря ни, който носеше прякора „голака“ поради неговата импонираща външност и грамаденъ ръстъ. Той често носеше подъ мишницата си известната въ онова време книга „Сѣтые и голодныя“. По-късно „голака“ отиде да слеова въ Лайпцигъ. Неговата смъртъ въ тоя градъ е възпроизведена въ малко преиначена форма въ „Бай Ганю“ отъ Алек. Константиновъ. Изобщо умственитѣ течения въ тогавашната Русия проникваха въ една безразборна форма и се сплитаха по своеобразенъ начинъ съ сенафеско-еснавскитѣ понятия на нашата младежъ. Въпреки това националниотъ духъ подкърмванъ отъ разпокъсаното положение на тритѣ Българии, имаше здрави корени въ учащата младежъ.

Това се виждаше отъ масовото ѣ участие на митингитѣ, устройвани противъ диктатитѣ на Берлинския конгресъ и отъ демонстрациитѣ предъ руското консулство на „Кирилъ и Методи“ и на други народни празници. Наредъ съ прѣсната въ града тракийска и македонска емиграция, тукъ тонъ задаваха и по-възрастнитѣ ученици. Националистическиотъ духъ въ ученицитѣ се култивираше и съ тогавашнитѣ военни обучения, ръководени отъ млади български офицери. Въ нашата гимназия преподаватели по гимнастика и по военно обучение бѣха поручикъ Мамарчевъ и подпуручикъ (въ по-

следно време генералъ) Ив. Фичевъ. За да се даде по-голъма импозантностъ на военното обучение имаше по инициативата на първия директоръ Тодоръ Шишковъ. Често военнитѣ ни упражнения ставаша отвънъ града надъ старата гара, гдѣто шурмувахме разни могили съ бѣгомъ и на ножъ. А следъ свършването на учението се връщахме въ строй презъ „Ташеоло“ и „мусалата“ съ една пѣсенъ, въ която запяваше популярния между насъ ученикъ Маринъ Вайковъ отъ село Николаевка, сега покойникъ и въ която всѣки коплетъ се завършваше съ вѣгласа „И за Македония“ Маринъ Вайковъ се прояви по-сетне като учител въ Николаевка съ събирането на народни пѣсни, квито се напечатани въ сборника на Министерството на просвѣщенieto. А въ това време всичкото „интернационално“ гражданство на мусалата излизаше отъ кафенетата и дюкянитѣ и кой съ благоговение, кой съ радостъ, а нѣкой и съ прикрито озлобление слушаха.

Животъ на тогавашното ученичество, съответно съ цѣлия общественъ и семеенъ животъ, бѣше много упростенъ и съ ограничени потребности. Облеклото ни се състоеше повечето отъ бозавия български шаекъ, безъ разлика на сезонъ; якитѣ и вратовръзкитѣ често липсваха; театърътъ и то любителския бѣ рѣдко явление. Презъ годината се даваха 1 — 2 представления, като „Иванко“ „Невѣнка“ и „Светославъ“ и др. български пиеси, което ставаше въ залата „Конкордия“ въ гръцката махала (до сегашната църква Св. Богородица). Помня, че много ни импонираше разрисуваната завеса на сцената на Конкордия съ нѣкаква си антична богиня на изкуството. Тукъ за прѣвъ пжтъ, като ученици отъ V класъ мисля, видѣхме представление на „Иванко“, къ което като актиори взеха участие маладитѣ наши офицери (старшитѣ бѣха руси). Паприковъ игра ролята на АсЕнъ, а Рачо Петровъ оная на Иванко. Другитѣ роли бѣха взети отъ учители и учителки. Това представление, което бѣше първо въ нашия животъ, ни направи такава впечатление че ние коментирахме и иминтирахме ролитѣ и диалозитѣ редицан месеци. Поради тая оскъдица отъ „зрелища“ ние се нахвърлихме съ

Д. Кулсковъ

ИДВАМЪ...

Ситенъ дъждъ прѣскаше и шибаеше по лицето, капкитѣ оросили кждравата коса на Любка се откъсваха отъ чуднитѣ кичури и бавно падаха по раменетѣ ѣ.

Пристанището бѣ потънало въ мракъ. Само двата фарамигаха и даваха животъ. Параходътъ трѣгваше въ 10 часа за Пирейска линия натоваренъ съ храни и добитѣкъ. Трескава работа царѣше по палубитѣ. Закована на своето мѣсто Любка наблюдаваше всичко, което достигаше до погледа ѣ, а детското ѣ още сръднице болезнено се бѣ свило.

Борисъ... Борко, шепнеха устнитѣ ѣ... моряко мой... скжпий... и малката носна кърпичка бързо прогонваше

горещата сълза идваща направо отъ любящото сръдце.

Борисъ... ще моля Бога да се върнешъ живъ и здравъ, азъ знамъ, че на сънь ще те виждамъ, но нѣма да плача, мили Борко... нѣма за да не обидя моряшката ти гордостъ... нали азъ... азъ Борко съмъ ти годеница...

А ти, голѣмо чудовище, което отнемашъ всичката ми радостъ въ живота, като на божество ти се моля: Пази ми го, пази... азъ го обич... обичай го и ти, защото, защото и ти си ми милъ... азъ бихъ искала да съмъ на твое мѣсто, да го слушамъ, да го нося въ прегръдкитѣ си по морскитѣ ширини и вечеръ, когато той почива, да бдя надъ него и тихичко да го цѣлу-

вамъ по високото умно чело...

Внезапно тя бѣ стресната отъ параходната сирена, която зловещи прорѣзѣ нощта и извѣсти на всички, че скоро ще отпори морскитѣ вълни и ще трѣгне по чужди страни.

По стълбата заслизаха моряци за да си взематъ збогомъ.

Забѣ сръдцето... Сладки болезнени трѣпки минаха и до най-малкитѣ кжтчета, заиграха и се събраха въ това малко, чисто, невинно още сръдце, което трепна и едва ли не литна отъ гърдитѣ ѣ... Съ последна воля Любка задържахъ сълзитѣ си. И ето заслиза моряшка фигура и потъна въ душата ѣ силуета на кждравата коса, замря... и остана тамъ зв винаги...

Любка... Борисъ... И тихо ридание раздруса нѣжнитѣ рамене на...

Милото ми момиче... дай си очитѣ... така... така... сжщитѣ сж... И здрави моряш-

ки ржце прѣгрнаха трептящото тѣло.

Люба... Сбогомъ... Идвай често при морето и по вълнитѣ изпрацай сръдцето си. Азъ ще го получавамъ и нѣжно ще го цѣлувамъ и пакъ ще... обичай ги тѣзи вълни и това море... Следъ тѣбъ помни, че обичамъ само тѣхъ.

Втората сирена раздѣли две прѣгрнати сжщества.

Любка... моя... обич... Две трептящи ржце останаха вдигнати.

Сбог... Борко... ти... си отивашъ...

Бавно изчезваше голѣмия силуетъ на парахода. Падащитѣ свѣтлини отъ лампитѣ живо трепкаха въ водата. — Трепкаше сръдцето и на тая малка птичка.

Чайка... потъна въ тази ползата, изви нагоре и изчезна въ тъмното.

Останаха отъ малла кржгло сираче, Любка живѣеше при своя жененъ братъ. Нѣмаше

дружка, ннто позната, която да не обича и уважава Люба.

И рано сутринъ, скромно, но чисто облечена, съ гладко причесани коси, тя отиваше въ печатницата на работа.

На нея винаги ѣ даваха най-труднитѣ работи, защото бѣ внимателна и можеше спокойно да се каже, бѣ една отъ най-културнитѣ. Ето вече цѣла седмица какъ тя подреждаше романа „Очитѣ ти сж си ни като морето“. Малкитѣ нѣжни прѣстчета бързо пипаха и винаги когато трѣбваше да подредятъ думата море, тѣ не-принудено спираха и лека въздишка се откъсваше може би, литваше по вълнитѣ за...

Една мъгловита нощъ, каквито често се случватъ въ Варна, тя си отиваше въ кжщи. Братъ ѣ, както всѣкога, бѣ въ нощна сѣтна. Въ малката скромна стая бѣ влажно и студено. Трѣпки полазиха по тѣлото ѣ, но тя си спомни за своя любимъ... и го видѣ на

голям апетит на случайно дошъл в града чуждестранен цирк.

Както изтъкнах по-горе ученичеството се интересува много, вън от уроците, и от въпросите на общото развитие. За тая цел ние към IV клас вече имаме ученическа библиотека с български и руски книги, а също и дружество наречено „Развитие“. Средствата за това се получаваха от волни помощи, събирани от по-видните граждани на именни дни. Инициативата за тези дружества които съществуват и другаде, въроятно бше едно подражаване на читалищата от преди освобождението. Всъщност празникът, след църковния отпуск, ние отивахме в гимназиалния двор, гдето дежурния учител ни провръщаше, след което нкой от нас държеше сказка, съпроводена с дебати. Ако спорът задълбочаваше силно, или ставаше неудобен, намъсваше се дежурния учител, който задължително присъствуваша на сказката. Това ученическо дружество продължи съществуването си редица години. На живота му туряха край почнатият в 1886/7 година ученически бунтове, които обхващаха всички гимназии, като отзвук на засилващата се централизация в учебното дло с разни строги наредби.

Към VI клас между побудните ученици почнаха да се формират тсни кржжози, които се събираха вечерно време и в които се четеха реферати на разни теми, завършвани с дебати. Тези кржжози, въроятно, бха пренесени от Русия чрез следващите там наши студенти. А ние в него време, като ученици в горните класове, се чувствахме нщо по-вече от сегашните студенти. Кржжозите не съмнено упражняваха голямо влияние за издигане съзнанието и духа на много наши другари, които в последните класове вече не се задоволяваха само с плодето на официалната наука черпена от учебниците. Импулсите за самообразование получаваше най-вече от учителите по български език, които между друго ни несърчаваха да се събираме и народни пснии, посещавайме селата и седфниките. В това отношение най-много насърчаване получаваше от споменатия по горе Нонов, който бше зет на дда Славейкова и стана жертва в Сръбско-Българската война. Благодарение на Нонова,

мисля, при празнуване 1000 годишнината на Кирил и Методи (1885 г.) втория публичен сказчик бше един от нашите другари от VII клас.

Най-добрият ученик от I-ви випуск на нашата гимназия (1885 г.) получи държавни стипендии, за да свършват висши училища в странство. Между тях бха д-р Марин Русев, който бше нееднократно директор на санитарната дирекция, архитектът Петко Момчилов, архит Янаки Шамарджиев и тримата вече покойници и др. А в ново време същата гимназия свършиха сегашните професори при университета Кирил Попов, Методи Попов, Бакалов, Арк. Стоянов, Обрешков и др.

Макар и тогава още слабо българен градът Варна имаше своята преса, на чело на която стоеше вестник „Свободна България“, издаван и редактиран от Павел Каланджи, наскоро приселен в Варна от Бесарабия (г. Кишинев). В политическо отношение Свободна България представляваше русофилско-консерваторското течение, но обаче, по край, това той застъпваше много въпроси от стопански и практически характер. Сам редакторът бше интересна личност с много разностранни си интереси. Свършил едновременно Ришельевски лицей в Одеса, той б работил редица години като инспектор на бесарабските български училища, за които б напечатал и нколко учебници. От него съм чувел, че под ведомството му е учителствувал Ботев (въ село Заднаевка), гдето, поради буйния си характер, не се задържал дълго време. В един прекрасен ден Ботев се скарва в селската кръчма с двама казаци, набил ги и избгал от селото, с което се свършила неговата учителска кариера. Сжият Павел Каланджи ми е разказвал, че и Ботев и Караджата сж живели известно време у него и у брат му (Иван Иванов Каланджи) в Кишинев, гдето между прочем сж били събирани суми за четата на Караджата. До преди десетина години аз прилежавах два оригинални портрета на Ботева и на Караджата, подарени от тях на П. Каланджи, които изпратих в Министерството на просвещението за да изчезнат там безследно. След педагогическата си кариера П. К. се е занимавал в разни стопански предприятия в Бесарабия, кое-

то продължи, макар и не сполучливо, след преселването си в Варна. Тук той се хвърляше на модерно земеделие и на лозарство (за което бше купил два турски чифлика — единият в с. Монастир, Провадийско и другия в с. Мемисъх Сухларъ — Варненско), на търговия с руски стоки, на адвокатура, па и на политика.

Други централни фигури на консервативно течение в Варна в 80-те години бха М. Колони, Янко Славчев, Ант. Карабатака, Георгиевич и др. Нкой от тях сетне се ориентираха като русофили. Велико Христов, който в начало бше безличен консерватор, се присъедини към русофобската партия, представлявана от Стамболова. Противоположният политически полюс представляваха либералите, които тогава бха в медовия си период като продължители на младото доосвободително течение, на чело с Стамболова, Др. Цанков, Петко Славейков, Петко Каравелов и др. В Варна тяхен водач бше Кр. Мирски, близък приятел на П. Каравелов, с помладите последователи из срдата на учителството, чиновничеството, па и на по-възрастните ученици. Борбата между тези два политически крила се проявяваше на митингите, при изборите и особено в периода преди и след „пълномощията“. Твърде често тая борба се свършваше с разтуряне и превземане на изборните бюра от едната или другата фракция и с разваляне на митингите.

Граждански дълг

(Продължение от I стр.)

насажда още от ранни години в душата и съзнанието на подрастващите поколения идеята за значението на голмата добродетел ГРАЖДАНСКИЯТ ДЪЛГ.

Нека тази добродетел зацари въ всички направления на нашия живот, ащото тя е един от остоите наmani на здравето, силото и благоденстваващо обожитие.

Учреждения, държавни, общински, църковни и стопански предприятия — предпочитайте за ценови при рания ценз мбститв граждан.

Повече дейност за нашите читалища

Училищата и читалищата през време на нашето Възраждане имаха първенствующе значение за пробуждането на заспалата народна душа. Тб бха огнищата, свттилата, които пръскаха просвта, свтлина в тъмната нощ на наше духовно политическо робство.

Днес ние се радваме на духовна и политическа свобода, обаче, духовната ни същност е все още в мъгла, съзнанието ни е заспало, неподготвено за живота, който ни вее бждашето. Въ тая именно насока читалището днес ще бждат от грамадно значение. Задачата им е трудна, защото ще трбба да се броят с въковни предражджци и психологично надстройки трупи от въковете.

Не трбба да си играем само на читалища, ще трбба да се заемем с сериозната задача на времето. Читалищните дейци, ще трбба да се обрънат на народни апостоли и деоноштно трбба да работят, за да премахнат напластлата се тиня и ржда от въкове в човка. Четенето на книги, снабдяването на книги читалищата е една от тяхните задачи, които стоят на преден план, но не помалко важни сж и задачите им да следят и обесняват събитията от вътрешен и международен характер. Сказки, беседи, серия от лекции, другарски кржжози, ето някои от работите, които ще трбба да обрънат очите си повече читалищните дейци. Независимо от това тб трбба да влзат в връзка с читалищните дейци от другите райони в града и околните села, за да могат да се координират усилията, та с общи усилия и размна на опитността да се направи повече, отколкото може да направи само едно читалище.

М. К.

Учреждения, банки, държавни и частни стопански предприятия, печатайте всички книжа в местни печатници — там работят варненски работници — тб консумират материала от варненски търговци.

Грешката да се поправи така:

Кърмачета, когато сж захранени с пакуствено или майчино млко п ако към 5-6 месец не се вмъкне друга храна (разни кашички и пр.), страдат от липсата на витамини Д, което пък причина за явяването на болестта рхит (английска болест).

Варненци, предпочитайте производството на индустриални Варненски и предприятия, защото те се изработват от Варненски работници — от Варненски граждани.

Варненци, бждете доверчиви и бждете единни по общограждански въпроси — съединението прави силата, радвайте се в сполуката на съгражданина си помогни му в нищетата.

Печат. А. Пъндъклийски - Варна

Четете в „Варненски кореняк“

Като по чудо и дойдох силит, тя стана и само ламбата можеше да каже, че б пове-че от кръжка вйка. Бавно се облече, зави глава с червената кърпа подарена нкога от . . . хлопна вратата и като на сън, бавно, често кашлейки, се отправи за пристанището.

На вратата на пристанището дежурния митнически стражар я погледна многозначително но я пропусти.

Една снка закована на сжщото мсто, с безумни очи следше влизания в пристанището кораб. Сърдцето слабо биеше, а устата отворена, ноздрите трептаци тя едва дишаше. . .

Внезапно до охото и долитна чужд език. . . Паракора б италиански.

Не е той. . . защо не е. . . защо не си. . . и бавно с умфрени крачки, тя тргна към вълнолома. Сърцето й искаше и тя се подчини да се оплачат на вълните. . .

Разливах вълните своята вълшебна бурна пснь, втърът грабна червената кърпа и я отнесе.

Борисъ, аз съм при вълните. . . ето изпращам ти го то е. . . само твое. . . И издигна погледът към небето, под-ви крака и на колбне зашепна? Милий татко и скжпа майко, простете ме. . . милост. . . а ти, Боже, не ми се сърди, аз знам, че си добър, не не мога повече. . . виж ме. . . Една сенка се изправи, извади малко картонче, цлуна го и. . . и. . . вълните само чука: Идвам. . .

палубата впи в тъмните си очи в морската шир, здраво държаш тежката руля. И стана й топло. . . и приятно и след обичайната молитва, гореща и топла, духна газената лампа и морна сложна глава върху възглавницата.

Сън сънува, сън чуден. Тя гола върви и не потъва, а вълните бгат, бгат под краката й и не я мокрят, а тя пте и ето, дотам тя вижда она силуета на отдалечаващия се параход и силно бга за да го настигне и вече ли нма, а той все по-далеч и по-далеч се вижда. И тих и по-далеч тя, каточели вългласъ дочува тя, каточели вългласъ говорят: Върни се, Любни, Спръха малките пръстчета поблднй лицето, паднаха ретници и Любка се полюл и се струпони на мазина под. . .

Отворила очи, тя плахо се огледа и дошла в съзнание, вид над себе си лкар и милосърдната сестра, който леко й се усмихна.

тя веднага пожела нкак си да може да го продължи, сега събудена тя се чувствуваше силна и може би щеше да го догони. . .

Тиха както кскога, изправена пред буквите с мисъл все по този чуден сън, тя подреждаше и като никога бъркаше. . .

Внезапно вратата се отвори и нейната приятелка Милка, която сжко работеше в печатницата, разнесе новината, че през нощта срещу Нова Година един гръцки параход прерзал нашия параход „Варна“ и хората приказвали в цлия град, че той потънал. . .

Спръха малките пръстчета поблднй лицето, паднаха ретници и Любка се полюл и се струпони на мазина под. . .

Отворила очи, тя плахо се огледа и дошла в съзнание, вид над себе си лкар и милосърдната сестра, който леко й се усмихна.

Консулта не се добра до никаква диагноза изпръки всичките усилия, като Любка идваше в съзнание да се доберат до какви и да е данни и осветления по нейната болест. не можка да се доберат до резултати.

Старият лкар, през ржцетъ на когото минали хиляди случай и н когото сърдцето за хорските страдания б студено, за пръв път в живота си почувства едно съжаление, че е безмошен да па помогне на ва сщество, което бавно носигурно гаснеше.

Дадената помощ и срдства в инспекцията труда се свършиха и нея отведоха в кжши.

Впръки пълта нежност и грижи на единствения й близък човкът тат й, тя от ден на ден лизаше все подолу и по-до. Близки приятели решиха свои срдства да повикат нов консулт, за да помогне.

След щателен преглед, на излизане, лкарът кжсо и на право съобща, че организмът е отслабнал и възобновяването му е трудно, даже непоправимо.

След нколко дни, една ранна утрин, нщо й б застанало на гърлото. С крайни усилия тя се повдигна и Поиска да се искашли. . . И чистата, макар и скромна нощница, пред безумните очи на Любка б опръскана с алена кръв.

Нищо не мръдна, нищо не изрази уплахата й, само безкръвните й устни пошепнаха тиха молитва: „Боже Пом. . . да го доч. . .“ и падна в унеса.

Сжщата вечер, към девет часа тя дой на себе си, поиска нщо, но понеже нмаше никой в стаята, не получи отговор. И в тихата нощ тя дочу далеч, далеч сирена на параход.

ВАРНЕНСКИ КОРЕНЯКЪ

Орган на културно-просвѣтното икономическо д-во „Варненски кореняк“

Ем. Мутафовъ

Преди и сега в Варна

Коледуването е първият по реда си български обичай отъ цѣль цикълъ такива отъ Коледа до Енковденъ, посветени на слънцето, почитано нѣкога като божество, наречено въ народнитѣ ни пѣсни „Бѣла Бога“. Той е въ вѣчна борба съ мрака, студа и смъртта. Победата му носи свѣтлина, топлина животъ, здраве, плодородие, благодатъ. Това се пожелава съ пѣсни и благословии.

Срещу Коледа и сутринята въ Варна, сега, се чуватъ коледарски пѣсни, пѣнени отъ хорове, често премѣнени въ български национални носии.

Все въ този цикълъ влиза и сурвакването на Василевъ-денъ, въ наджерието на който денъ се прави сладка пита, символизираща слънцето съ лъчи на вси страни. Между начертанитѣ лъчи домакинитѣ сж скрили сребърна пара и клонченца отъ дрѣнъ съ пжпки, на който домакинята е придала нѣкакво значение, на примѣръ, на кжца, лозе и т. н. На тази символика се отдава известна интимностъ въ семейния животъ, затова разчуването на питата (понѣкога тя е баница) се очаква съ интересъ. Така сжщо съ интересъ се очакватъ и първитѣ сурвакари, за да се види: Кои ще сж, какви ще сж, отъ здраво семейство ли сж и т. н.

Макаръ начинътъ, по който се провеждатъ сега тѣзи обичаи въ Варна, да не спазва обрядния си характеръ, все пакъ тѣ сж обичаи, които съ малко или повече измѣнение се спазватъ отъ българския народъ. Подържането имъ въ Варна извиква известни спомени, които не сж безъ значение за историята на града, съвсемъ преобразенъ въ последнитѣ 50 години.

Ако нѣкой, който е напусналъ гр. Варна преди 40 години, се върне, той нѣма да познае града. Напразно ще търси нѣкогашнитѣ „Балък—пазаръ“ (където е сега земеделската банка). „Ченгене—пазаръ“ (където е сега площадъ „Екзаръ Йосифъ“) съ бакалници изложели стокитѣ си до сръбъ улицата и съ продавачи, които се надвигватъ въ устното рекламиране на стокитѣ си.

На мѣстото на кривитѣ и тъмни улици, кадето прозорцитѣ на сръшуположитѣ паянтови двуетажни кжщи надничатъ едни въ други, той ще види прави, широки и свѣтли улици съ модерни кжщи. Ако ли се случи по това време, когато денътъ почва да расте, то на мѣсто нѣкогашното шумно посрѣщане на новата година съ гръцката пѣсенъ „О айосъ ай Вашили ерхете...“ пѣяна отъ момчета съ окрасени фенерчета, или свирена отъ латерни, обхождащи кжщи и дюгени, той ще чуе коледарски хорове да пѣятъ

„Стани нине, Господине, чимширъ порти отворини, че ти идатъ добри гости, добри гости — коледари, тѣти носятъ добри вѣсти...“

Сомнямъ си, какъ майками преди 40—45 години негодуваше противъ пѣнето на тогавашната гръцка пѣсенъ срещу нова година. Пждѣше пѣвци и свирачи, ако не и пѣятъ българска пѣсенъ.

„Вече е българско, запѣйте ми „Замжчи се Божа майка да ви дая! Какво сти се за-прозявали „айо, айя?“ А съсед-китѣ мърмориха: „Аница не бариоръ фукаре газетася гиби да ковайоръ йенисенеджилери?“ (Ана какво се е равикала като бедняшки вестникъ (подбивъ) и пжди новогодишнитѣ пѣвци?)

„Всички ви ще прогоня! се заканваше тя. „Или ще ми пѣте български пѣсни, или да се махате!“ Тогавя живѣхме въ гагаузката махала. При постоянната ни гостенка — беднотията не веднѣжъ ми е минавала мисль да тръгна и азъ съ фенеръ въ ръка, за да „спя-ля“ малко пари; но майками не даваше и да спомена това. Единъ пжтъ, безъ да знае тя, азъ тръгнахъ съ другари по честитки. Бѣхъ си събралъ нѣколко гроша. Като се научи майками, хвърли паритѣ, а мене така наложи, че вече не помислихъ ни за гръцката пѣсенъ, нито за гръцкия обичай.

Колко горчевини понасаше тя отъ близки и далечни, но не преставаше да иска български пѣсни да ѝ пѣятъ.

Ще отиде на гости у нѣкоя именица, току я видишъ да се връща разлютена и вика намъ: „Какво стоимъ? Я ги подгонете ония тамъ!... Ще ми пѣятъ такива пѣсни! Свършили се българскитѣ. Нѣка пакъ да пѣятъ!“

Ние знаемъ: натупала е пакъ нѣкой, които се одързостили да пѣятъ или приказватъ нѣщо противъ българитѣ. (Едра жена бѣше, не ѝ се стоеше на сръбъ). „Аница дъръ о. Онунъ ичинъ биръ айосъ варъ. ода булгаръ“ (Ана е тя. За нѣя единъ свѣтецъ има, и той е българинъ), казваха за нея.

Тази ѝ враждебностъ допираше още отъ преди освобождението, когато е била една отъ първитѣ ученички на учителя Арабаджиевъ въ първото училище помещаващо се въ дома на българина Пѣйо (съседъ).

Сега всички, безъ разлика, знаятъ само коледуването, или изобщо, българскитѣ народни обичаи, дори устройватъ „битови вечери“ и т. н. Тѣзи обичаи, както всѣко българско национално проявление, въ сръбъдища, където е било силно влиянието на гърцитѣ презъ време на робството, сж били претествани и осмивани жестоко. И презъ първитѣ десетилѣтия на свободния ни животъ въ Варна се осмиваха българскитѣ обичаи, и нне малки то-

Взаимоспомагателенъ благотворителенъ фондъ при Варненската популярна банка.

Преди 10 години при Варненската популярна банка се основа фондъ „Посмъртна каса“. Всѣки членъ на касата бѣ длъженъ да внася годишно по 240 лева наследницитѣ на починалия членъ, споредъ приетия правилникъ, имаха право да получатъ най-малко 10,000 лева. Ако такъвъ членъ е внесялъ суми повече отъ 15 години наследницитѣ имаха право да получатъ 20,000 лева. Презъ 9 годишното съществуване на посмъртната каса нѣмаше опасностъ за нея, защото се оправляваше отъ самата банка, която съгласно чл. 3 отъ правилника я подпомагаше съ „частъ отъ брутна печалба на банката и съ недѣлимия остатъкъ или частъ отъ него, по решение на общото годишно събрание“. Посмъртната каса нѣмаше нищо общо съ разнитѣ фондове, основани отъ акционери, които търсятъ печалби. Въ посмъртната каса на Варненската популярна банка бѣ приложила напълно кооперативния принципъ „единъ за всички и всички за единъ“.

Държавата, за да запази българскитѣ граждани отъ разни спекуланти, които сжщо уреждатъ разни посмъртни фондове и въ края на крайщата ограбватъ наивнитѣ членове, на фондоцитѣ, създаде контрола върху върху всички подобни фондове, естествено бѣ, че и нашата посмъртна каса трѣбваше да направя нѣщо, за да не оспори контрола. За тая целъ управителниятъ съветъ на Варненската популярна банка назначилъ комисия, която да приготви новъ правилникъ. Обаче, назначената комисия вмѣсто посмъртна каса основа нова „Взаимоспомагателния благотворителенъ фондъ“. Тоя фондъ въ сжщностъ е осигурително дружество при банката. Сжщо като въ всѣко осигурително дружество въ фонда се внасятъ членски вноски въ зависимостъ отъ възрастта на членоветѣ. Въ дружественото заседание бѣа предложени да се отхвърли новиятъ правилникъ и да се проучи по-добре въпросътъ, ако се направятъ само нѣкой малки измѣнения, и се запази принципътъ „единъ за всички и всички за единъ“. Председателствующиятъ заседанието, въ иговоръ на предложението ми, заяви че това предложение не бива да се приема

гава, не гизнаехме. Враждата, обаче, межу насъ и гърчетата бѣше глѣма. Тя често се превръщаше на фирменъ бой съ камани хвъргани съ прашки), докато не намѣсятъ възрастни и ни изпрѣснатъ.

Съ засилването на българския елементъ на просвѣтата Варна изгуби редишния си ликъ и стана мѣренъ градъ. Нѣкогашнитѣ ахали (гръцка, гагаузка, евриска, арменска, турска, татарска, българска) вече не сжществува. Двадесетхилендния градъ, съ изгледъ на международенъ, сега 70,000 български градъ, който все повече се рѣзцѣтява, въпрѣки бедността ѝ ичинена съ отнимането на интерланда ѝ на северъ. И ко естествено пристанище на българската земя живѣе като стъ отъ българския народъ, който радѣ за по щастливи днини.

защото иначе държавата щѣла да унищожи посмъртната каса. Много отъ членоветѣ се уплашиха и новиятъ правилникъ се прие. Споредъ единъ членъ на новия правилникъ наследницитѣ на покойника, членъ на фонда, нѣмали право да завеждатъ сждебни дѣла за получаване сумата отъ фонда. Това направи лошо впечатление на нѣкой членове. Обясни имъ се, че когато се постави такъвъ членъ въ правилника, държавата не ще посегне на фонда. Така направили и адвокатитѣ въ своята погасителна каса. Трѣбаше по-рано да се каже това на членоветѣ, защото само такъвъ членъ се прибавяше и въ правилника на посмъртната каса, нѣмаше защо да се правятъ нарочни промѣни, сегашниятъ фондъ не бива да сжществува. Той трѣбва да се промѣни, за да отговаря на фондъ, който е при едно кооперативно сдружение, а не при осигурително дружество. Всички прави впечатление, като че нѣкой членове сж измѣмени. Записали се, като ще плащатъ една година по 240 лева. Следъ нѣколко години имъ се казва: „не може. Вие сте по стари. Вмѣсто по 240 лева, ще плащате по 410 лева“. И тѣ, щатъ нещата, хванали се на хорото ще плащатъ по 410 лева. Та тия по-стари членове, ако знаяхъ, че става такава коренна промѣна, нѣмаше на времето да се записватъ въ посмъртната каса. Разбирамъ съ тия вноски по 240 лева краятъ на посмъртната каса може да не е много добъръ, не ще може да се плаща по 20,000 лева. Въ такъвъ случай може да се направятъ нѣкой промѣни, поне и да се превръща касата въ осигурително дружество. Можеха да се взематъ мѣрки, да се предвиди въ каква възраст да се приематъ нови членове и да не се допуша дългогодишни членове на банката да се записватъ за членове на касата, когато остареятъ ние, членоветѣ на посмъртната каса, сме членове на банката; ние ценимъ това кооперативно сдружение, наречено Варненска популярна банка. Знаемъ много добре, че тая банка е гордостъ не само за гр. Варна, но и за България. Готови сме да направимъ всичко за нея, стига мѣрките които се предлагатъ, да сж умѣстни. До колкото си спомняме, въ конгреса на народнитѣ популярни банки единъ делегатъ се изказа много првильно: **не бива посмъртнитѣ каси при популярнитѣ банки да почватъ на сжщитѣ начала на каквито началва почватъ осигуровкитѣ при разнитѣ специални осигурителни дружества**.

Позволявамъ си да направя едно сравнение: Пишуция на тия редове е членъ на Просвѣтния съюзъ въ България. Като бившъ гимназиаленъ учител внасялъ въ съюза годишно 300 лева. Срѣщу тая вноска моитѣ наследници иматъ право да получатъ 10,000 лева. Освенъ това получавамъ безплатно седмичния вестникъ „Просвѣтно единство“. Всѣки брой на вестника е отъ 12 страници. Всѣки месецъ (освенъ юли и августъ) получавамъ безплатно списание „Просвѣта“. Това спи-

сание и редактира отлично. Годишно дава 80 коли (1080 страници). Освенъ това имаме право не само азъ, но и членоветѣ на семейството ми, да се ползуваме съ намалени такси въ почивнитѣ лѣчебни станции на съюза. Това е благотворителенъ съюзъ!

Апелирамъ къмъ г. г. членоветѣ на управителния съветъ на Варненската популярна банка, като зная, че тѣ винаги сж били и сж отзивчиви къмъ разнитѣ мнения и желания, изказани отъ членоветѣ на банката, да не считатъ, въпроситѣ на за посмъртния фондъ окончателно решение и да се заимаятъ единъ денъ наново съ него.

Б. П. Гочевъ

НОВИТѢ ГРОБИЩА

Много граждани се оплакватъ, че пжтищата и улицитѣ, които водятъ къмъ гробищата сж свѣршено занемарени. Станали съ непроходими сега презъ зимата съ най-лоши. Предъ самитѣ гробища калѣта е тѣй много и тѣй лепкава, че нито галоши нито шушони помагатъ. Въ сжщо време тая калъ се превръща въ прахъ, и въ гробищата алеитѣ съ непроходими отъ калъ.

Културата на единъ народъ се цени отъ и по уредба на гробищата. Планътъ на гробищата е отличенъ, но за изпълнението му трѣбва да се работи. За сега алеитѣ, ако не могатъ да се шосиратъ, трѣбва поне да се наситятъ съ повечко едъръ пѣськъ. Нужно е при всѣка прѣсечка на главнитѣ алеи да се поставятъ чешми, да има изобилна вода. Само тогава гробищата ще заприличатъ на разкошна градина. Нашитѣ граждани съ трудолюбиви. Тѣ се грижатъ за цвѣтата. Трѣбва да се улеснятъ.

Лошо впечатление правятъ многото просеци при гробищата. Не само стари недѣгави хора, но и дечурлига и циганчета едва ли не дърпатъ посетителитѣ на гробищата за дрехитѣ. Гробаръ разказваше, че единъ полякъ, комуто братътъ се бѣ самоубилъ въ св. Константинъ, се чуделъ какъ се допускатъ да просятъ толкова много просяци. Просятъ не само тия, които съ въ нужда, но и млади здрави хора, които събиратъ пари да гасятъ полесно жаждата си въ крачмитѣ съ шишенца вино и ракия. Децата и циганчетата събиратъ пари за папириси.

Гражданинъ

Гл. Р. Мислимъ, че е време, самъ г. Кмета да се загрижи за изпълнение на горното.

Варненци, купуватъ стока отъ мѣстни търговци защото тѣ носятъ всички фискални тяжести на общинския ни бюджетъ. Когато отивате въ другъ градъ — запазете си покупките за Варна.

Варненци, купуватъ занаятчийски произведения отъ Варненски занаятчий — защото възнаградяватъ труда на мѣстния занаятчия.

◆ ПЕЧАТ. А. ПИДЪЛИНСКИ-ВАРНА ◆